

Monumentenstichting Boarnsterhim

De stichting is opgericht op 10 juni 2010 en heeft ten doel: "het bevorderen van de instandhouding van monumenten, als bedoeld in de Monumentenwet, of andere cultuurhistorische objecten, voor zover die monumenten gelegen zijn binnen de grenzen van de Gemeente Boarnsterhim en voor zover die monumenten worden ondergebracht bij deze stichting".

De stichting is, op initiatief van de Gemeente Boarnsterhim, opgericht omdat deze rechtsvorm meer subsidiemogelijkheden heeft voor onderhoud en restauratie van Rijksmonumenten dan een gemeente.

Op 3 november 2010 zijn de volgende acht rijksmonumenten van de Gemeente Boarnsterhim overgedragen aan de nieuwe stichting.

- De toren bij de Terptsjerke in Akkrum
- De toren bij de N.H. kerk in Aldeboarn
- De toren van de N.H. kerk in Idaerd
- De toren op de begraafplaats in Eagum
- De Hempenserpoldermolen in Wergea
- De klokkenstoel op de begraafplaats in Nes
- Het mausoleum bij Coopersburg in Akkrum
- Het urinoir bij de brug in Wergea

De stichting tracht haar doel met de navolgende middelen te bereiken:

- * het in juridisch eigendom verwerven van monumenten
- * het (doen) restaureren en onderhouden van de verworven monumenten
- * het verwerven van geldmiddelen
- * alle andere wettelijke middelen die voor het doel bevorderlijk kunnen zijn

De geldmiddelen van de stichting zullen onder meer bestaan uit:

- * inkomsten uit verhuur van de eigendommen van de stichting
- * subsidies en donaties
- * gelden afkomstig van de Gemeente Boarnsterhim of diens rechtsoptvolgers, bedoeld voor de instandhouding en eventuele verwerving van monumenten
- * hetgeen de stichting door erfstelling, legaat, schenking of op enigerlei andere wijze verkrijgt.

De Monumentenstichting Boarnsterhim heeft de ANBI status. Giften en donaties kunnen dan ook van de inkomsten- of vennootschapsbelasting worden afgetrokken.

Ontwerp Kees de Boer

Meer informatie?

Wilt u meer informatie over de Monumentenstichting Boarnsterhim?

U kunt ons bellen:

06-53310841 of mailen:

mail@monumentenstichting.nl

of kijk op onze website:

www.monumentenstichting.nl

Monumentenstichting Boarnsterhim

Secretariaat:

Boarnsterdyk 66

8491 AW Akkrum

Telefoon: 06-53310841

E-mail: mail@monumentenstichting.nl

K.v.K. Leeuwarden 0175459

Rabobank Heerenveen 1498.66.771

Kerktoren Idaerd

Toren

Zadeldaktoren in 1541 herbouwd. Aan de noordzijde van het schip de ingang met wapenstein en 1774.

Luidklokken

Twee klokken, waarvan één van anonieme gieter uit de 14e eeuw, en een moderne klok.

Torenuurwerk

Mechanisch smeedijzeren torenuurwerk van zeer grote historische waarde uit 1573, later voorzien van een elektrische opwindinstallatie.

www.monumentenstichting.nl

MONUMENTENSTICHTING
BOARNSTERHIM

Idaerd Idaerd had in 1840 14 huizen en 86 inwoners. Nu heeft Idaerd ongeveer 40 huizen en bijna 100 inwoners. De grietenij Edawerderadeel had in de middeleeuwen Idaerd als hoofdplaats. Idaerd maakte, tot de gemeentelijke herindeling in 1984, deel uit van de gemeente Idaarderadeel. In 1984 gingen Idaarderadeel, Rauwerderhem en een gedeelte van Utingeradeel op in de nieuwe gemeente Boarnsterhim. In Idaerd is van het oude verleden niet veel meer terug te vinden. Het meest bekende uit de geschiedenis is het slot Friesmastate wat in 1652 is gebouwd en de residentie was van de Grietman. In 1882 werd het slot afgebroken. Delen van het interieur zijn terug te vinden in het museum het Princessehof in Leeuwarden en in paleis Het Loo. Op het kerkhof zijn nog graven van de bewoners van Friesma-state, zoals de Van Scheltinga's en Bergsma's.

Toren Idaerd Het enige opvallende bouwwerk, dat nog herinnert aan die vroeger tijden, is de toren uit de 15e eeuw met de aangebouwde kerk uit 1774. De kerktoeren is goed zichtbaar vanaf de A32. en is gebouwd met de kenmerkende grote rode Friese kloostermoppen. De windwijzer op de kerktoeren bevat het wapen van de voormalige

grietenij Idaarderadeel en de wijzerplaat in de noordgevel heeft het familiewapen van de Van Scheltinga's. In 1981/1982 zijn de kerk en de toren gerestaureerd. Tijdens deze restauratie werden in de toren restanten gevonden van sarcofagen van het kostbare rode Bentheimer zandsteen, waarschijnlijk uit de 12e eeuw. Één van de sarcofaagdeksels is hersteld en nu te zien in de kerk, samen met de grafsteen van Carel van Roorda (overleden in 1670) en een aantal rouwborden van families die op Friesmastate woonden. In de westgevel van de toren bevond zich, boven een spitsbogige vensternis, een steen met een inscriptie in gotisch schrift, waarvan de vertaling luidt:

"In 1541, de 28e april is deze toren vernieuwd, toen heer Fredrick pastoor was en Herco Gerroutsz en Popko Janzs kerkvoogden waren."

De steen is van zandsteen en vanwege de kwetsbaarheid van het materiaal in 1982 op de begane grond binnen in de toren in de noordmuur gemetseld.

De steen boven de toegangsdeur bevat het familiewapen van de Van Scheltinga's en de tekst:

*Summa rerum Religio
Corenelis Arent a Scheltinga
Quarto aetatis anno primum ad
Exstruendos hujus Templi muros
Lapidem posuit IV Julii die.
Anni MDCCCLXXIV*

De vertaling luidt:
*Godsdienst is het hoogste goed
Cornelis Arent van Scheltinga heeft in het vierde levensjaar de eerste steen gelegd tot opbouw van de muren van deze tempel op 4 juli van het jaar 1774.*

Drie jaar later zou deze zelfde jonge Van Scheltinga de eerste steen leggen voor de herbouw van de kerk in het naburige Eagum.

De herinnering aan de banden tussen Idaerd en Idaarderadeel, de oude grietenij, waarvan de grietmannen veel woonden op Friesmastate, ten noorden van de kerk, wordt ook levend gehouden door bouwfragmenten uit de jaren 1592-1652, afkomstig uit de sloop van de state. Op de centrale steen staat de tekst:

Hic Murus Atheneus Esto, hetgeen wil zeggen: Deze muur zij (sterk en duurzaam) als koper. De steen is, tijdens de laatste restauratie, binnen in de torenruimte in de zuidmuur gemetseld.

Luidklokken In de klokkenstoel hangen twee luidklokken, waarvan één van een anonieme gieter uit de 14e eeuw en een moderne klok, welke is gegoten in 1950 door de Gebr. Van Bergen te Heiligerlee. Oorspronkelijk was deze klok bestemd voor de Beiaard in Enschede, waar die echter is afgekeurd.

Torenuurwerk In de toren bevindt zich een smeedijzeren torenuurwerk van zeer grote historische waarde. Het dateert uit 1573 en is daarmee één van de oudste nog bestaande uurwerken in Friesland. Het uurwerk was oorspronkelijk uitgerust met een spillegang met waag (gelijk aan het mechanisme in de oude Friese staartklokken). Omdat een spillegang als regelmechanisme vrij onnauwkeurig werkt, is dit in later tijden vervangen door de slingeraandrijving die in 1657 uitgevonden werd door Christiaan Huygens. De spillegang zelf bleef in de kerktoeren als omhulsel vaak behouden maar binnen in werd het mechaniek vervangen. Ook het uurwerk in Idaerd is in de loop van de jaren omgebouwd tot een slingeruurwerk met een pennengang. Het uurwerk is thans voorzien van een automatisch opwindsysteem.

Monumentenstichting Boarnsterhim

Secretariaat:

Boarnsterdyk 66

8491 AW Akkrum

Telefoon: 06-53310841

E-mail: mail@monumentenstichting.nl